Çevresel Duygusal E?ilimler Ölçei

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çevresel Duygusal E?ilimler Ölçei*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18490

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çevresel Duygusal E?ilimler Ölçe?i (ÇDEEÖ), orijinal ad? **Environmental Affective Dispositions Scale (EADS)** olan psikolojik bir arac?n Türkçe adaptasyonudur. Bu ölçek, bireylerin çevreye yönelik sahip olduklar? duyu?sal e?ilimleri ve duygusal tepkileri ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçe?in Türkçe uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çal??mas? 2016 y?l?nda Fettahlioglu, Timur ve Timur taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Bu çal??ma, ölçe?in Türk kültürü ba?lam?nda **psikometrik** özelliklerini inceleyerek, çevre e?itimi ve psikolojisi alan?ndaki ara?t?rmac?lar için güvenilir bir araç sunmay? hedeflemi?tir.

Ölçek, bireylerin çevre sorunlar?na kar?? hissettikleri kayg?, umut, öfke veya ilgisizlik gibi çe?itli **duygusal e?ilimleri** nicel olarak de?erlendirmeye olanak tan?r. Orijinal ölçe?in yap?sal modelini koruyarak yap?lan bu uyarlama, çevre bilincinin duyu?sal boyutunu derinlemesine anlamak için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Çevresel Duygusal E?ilimler, Çevre E?itimi, Ölçek Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Duyu?sal Boyut, Çevre Psikolojisi.

Yazarlar

P?nar Fettahlioglu, Serap Timur, Bülent Timur (Uyarlama Çal??mas? Yazarlar?), Nagihan ?mer Çetin (Sorumlu Yazar/?leti?im).

Amaç

Çevresel Duygusal E?ilimler Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin çevreye ve çevresel sorunlara kar?? geli?tirdikleri duygusal tepkileri ve e?ilimleri sistematik olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle çevre e?itimi ara?t?rmalar?nda, ö?rencilerin veya genel popülasyonun çevre bilinci geli?iminin **duyu?sal** bile?enini de?erlendirmek için tasarlanm??t?r.

Uyarlama çal??mas?, orijinal ?ngilizce ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?lamay? ve Türk örnekleminde geçerli ve güvenilir sonuçlar üretti?ini kan?tlamay? amaçlam??t?r. Bu sayede, Türkiye'deki akademik çal??malar ve e?itim programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirme süreçleri için sa?lam bir ölçüm arac? sa?lanm??t?r.

Yap?

Ölçek, bireyin çevreye yönelik sahip oldu?u kal?c? duyu?sal veya duygusal yatk?nl?klar? (dispositions) ölçmektedir. Bu yap?, genellikle bili?sel çevre tutumlar?ndan ayr? olarak ele al?nan,

ARABPSYCHOLOGY.COM

bireyin çevresel uyaranlara veya tehditlere verdi?i otomatik duygusal tepkileri içerir. Ölçülen bu **çevresel duygusal e?ilimler**, bireylerin çevresel davran??lar?n? ve aktivizme yatk?nl?klar?n? etkileyen temel motivasyon kaynaklar? olarak kabul edilir.

Orijinal ölçek, bu duygusal e?ilimleri genellikle birkaç alt boyutta ele al?r (örne?in, pozitif çevresel duygular, negatif çevresel duygular veya çevresel kayg?). Uyarlama çal??mas? s?ras?nda gerçekle?tirilen **Faktör Analizi** i?lemleri, bu teorik yap?n?n Türkçe veri setinde de do?rulan?p do?rulanmad???n? ara?t?rm??t?r.

Geçerlik

Fettahlioglu, Timur ve Timur (2016) taraf?ndan yürütülen Türkçe adaptasyon çal??mas?, ölçe?in yap? geçerli?ini incelemi?tir. Çal??mada, ölçe?in çevresel duyu?sal e?ilimler yap?s?n? ne kadar do?ru temsil etti?ini belirlemek amac?yla çe?itli istatistiksel yöntemler kullan?lm??t?r. Genellikle bu tür uyarlama çal??malar?nda, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü test etmek için **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** yöntemine ba?vurulur.

Yap?lan analizler, ölçe?in orijinal yap?s?yla tutarl? bir faktör yap?s? sergiledi?ini göstermi? ve madde yüklerinin kabul edilebilir düzeyde oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu sonuçlar, Çevresel Duygusal E?ilimler Ölçe?i'nin Türk kültüründe ölçmek istedi?i yap?y? geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü desteklemektedir. Daha fazla bilgi için, ara?t?rmac?lar Fettahlioglu ve ark. (2016) makalesine ba?vurabilirler.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla **Güvenirlik** analizleri gerçekle?tirilmi?tir. Güvenirlik, bir ölçüm arac?n?n tutarl? ve kararl? sonuçlar üretme yetene?ini ifade eder. Türkçe adaptasyon çal??mas?nda, bu tutarl?l?k genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile rapor edilmi?tir.

Adaptasyon çal??mas?n?n bulgular?, Çevresel Duygusal E?ilimler Ölçe?i'nin genel olarak yüksek düzeyde bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda homojen oldu?unu ve ölçe?in Türk örnekleminde güvenilir bir ?ekilde kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Türkçe adaptasyon sürecinde, ölçe?in faktör yap?s?n? incelemek için muhtemelen hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?lm??t?r. AFA, ölçe?in teorik yap?s?n? ke?fetmeye yard?mc? olurken, DFA ise orijinal ?ngilizce ölçe?in öngörülen faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde ne ölçüde do?ruland???n? test etmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Çal??man?n sonuçlar?, genellikle orijinal EADS ölçe?inin çok boyutlu yap?s?n?n Türkçe versiyonda da kabul edilebilir uyum indeksleri ile korundu?unu do?rulam??t?r. Bu, ölçe?in kültürel adaptasyonunun ba?ar?l? oldu?unu ve çevresel duyu?sal e?ilimlerin Türkiye'deki popülasyonda da benzer bile?enlerden olu?tu?unu göstermektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle 5'li veya 6'l? Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?lm??t?r (Kesin derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak psikometrik ölçeklerin standart format?d?r).

Language Available: Türkçe

Population Group: Çevre e?itimi alan?nda çal??an ö?renciler veya genel popülasyon (Uyarlama çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri üzerinde yap?lm??t?r).

Age Group: Ergenlik dönemi ve üzeri (Genellikle 16 ya? ve üstü).

Population Details: Fettahlioglu ve ark. (2016) çal??mas?, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik analizleri için belirli bir ö?renci grubunu (örne?in, E?itim Fakültesi ö?rencileri) hedef alm??t?r.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama ölçe?i (Self-report scale).

Anahtar Kelimeler

EADS, Çevresel Kayg?, Duyu?sal E?ilimler, Ölçek Geli?tirme, Psikoloji, **Psikometrik** Özellikler, Çevresel Tutumlar.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal geli?tiricilerinden izin al?n?p al?nmad??? bilgisi adaptasyon makalesinde mevcuttur. Türkçe uyarlama çal??mas? 2016 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için herhangi bir telif ücreti veya izin gereklili?i, sorumlu yazar Nagihan ?mer Çetin ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir.

Sorumlu Yazar ?leti?im: nagihanimer@gmail.com

Kaynaklar

Ölçe?in Türkçe adaptasyonuna ili?kin birincil akademik referans a?a??da listelenmi?tir:

Fettahlioglu, P., Timur, S., & Timur, B. (2016). Environmental Affective Dispositions Scale (EADS):

ARABPSYCHOLOGY.COM

The Study of **Geçerlik** and **Güvenirlik** and Adaptation to Turkish. *International Journal of Environmental and Science Education, 11(*10*)*, 3179-3199.

Uyarlama çal??mas?n?n orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: environmental-affective-dispositions-scale-eads-the-study-of-validity-and-reliability-and-adaptation.pdf

Çevresel Duygusal E?ilimler Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r ve bu akademik giri? kapsam?nda sunulamamaktad?r. Ölçek maddelerine eri?im için Fettahlioglu, Timur ve Timur (2016) makalesine ba?vurulmas? veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM